

Stichting Zorggroep
Noordwest-Veluwe

Wonen, zorg en welzijn

Stemmings- en angstklachten bij Parkinson

Agnes Klok, GZ-psycholoog

Voordat ik begin...

- Uit onderzoek van Anouk van der Heide, dat nog gepubliceerd gaat worden, is duidelijk dat stress een grote rol speelt bij de ziekte van Parkinson.
- Klachten verergeren in stressvolle situaties.
- Oefening

Inhoud presentatie

- Wat zijn stemmings- en angstklachten?
  - Depressie
  - Apathie
  - Angst
  - Ontremming
- Oorzaak stemmings- en angstklachten
- Behandeling stemmingsklachten
- Behandeling angstklachten

- Vragen? Stel ze tussendoor. Of tijdens de pauze.

Wat zijn stemmings- en angstklachten?

- Motorische versus **niet-motorische symptomen**
- Meest voorkomende klachten: depressie, ontremming, apathie, angst.

Depressie

- **Verlaagde stemming**
- **Verlies van interesse/plezier tov eerder**
- Verlies van eetlust
- Slecht slapen
- Slecht concentreren
- Psychomotorische vertraging of agitatie
- Terugkerende gedachten aan de dood
- ...

Apathie

- Gebrek aan emotie, motivatie.
- Het lijkt veel op depressie. Verschil: lusteloos zonder emotie erbij. Iemand met een depressie, voelt zich slecht.

Ontremdheid

- Impulscontrolestoornissen, bijv: dwangmatig koopgedrag, hyperseksualiteit, ongeremd eetgedrag, pathologisch gokken, etc.
- Ernst probleem wisselt sterk, 'hardnekkigheid' ook.
- Te weinig dopamine heeft niet alleen effect op bewegen, maar remt motivatie/drive ook sterk.
- Dopamine-agonisten (ropinerol en pramipexol) naast levodopa als grootste oorzaak.

Angst

- Angst die je dagelijks leven verstoort.
- Paniekaanvallen tijdens off-momenten.
- Soms moeilijk te diagnosticeren; overlap depressie en symptomen van ziekte van Parkinson.

Oorzaak stemmings- en angstklachten?

Mogelijke oorzaken:

- Door de ziekte van Parkinson
  - Als gevolg van een psychische reactie op de ziekte
  - Of beide
-
- Vitamines: langdurig gebruik van levodopa kan vit B12 verlagen.

Behandeling stemmingsklachten

- Uitsluiten andere lichamelijke oorzaak
- Optimaliseren/aanpassen antiparkinson-medicatie
- Uitsluiten van bijwerkingen van andere medicatie
- Cognitieve gedragstherapie / ACT
- Starten antidepressivum (SSRI)

Apathie:

- Psycho-educatie cliënt en partner
- Soms: medicatie

Ontremdheid:

- Staken/reduceren antiparkinson-medicatie
- Controleren therapietrouw
- Psycho-educatie

Behandeling angstklachten

- Optimaliseren / aanpassen antiparkinson-medicatie
- Cognitieve gedragstherapie/psycho-educatie
- Antidepressiva

Vragen?

- Blijf niet te lang rondlopen met klachten.
- Praat er over met de huisarts of parkinsonverpleegkundige.
- Een verwijzing naar een psycholoog regelt de huisarts of neuroloog.

- Tips:
- VGZ app: veel mooie mindfulnessoefeningen
- <https://ggzdrenthe.nl/ontspanningsoefeningen>